

# ОБРАЗ.М

#1 / 2014







**Павельчук І.** *Художні моделі абстрактного живопису в Україні 1980–2000 (Епістемологія креації)* – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 216 с.: 54 кол. ілюстр.

Монографія Іви Павельчук є однією з перших спроб наукової систематизації досвідів українського абстракціонізму через проєкцію історичної динаміки світового мистецького модернізму. Авторка, znana дослідниця українського мистецтва ХХ ст. і живописець-практик, знайшла свій індивідуальний ключ до системи залучення «оперативного» фактичного матеріалу під модель «епістемології» як суто концептуального зрізу цілого комплексу естетичних явищ як в синхронії, та і в діахронії зв'язків. Тому сама конструкція тексту монографії є максимально чіткою і відображає певні віхи розвитку феномену абстрактного живопису в Україні саме в такій обраній методології розгляду.

Привертає увагу прискіпливе вивчення авторкою історіографії питання. Іва Павельчук схильна розглядати український досвід абстракціонізму як невід'ємну складову світового мистецького процесу. Цілком умотивовано дослідниця розпочинає свою працю з аспекту вироблення «нової мови» в мистецтві кінця ХІХ – початку ХХ ст., коли і були реалізовані найбільш значимі концепції мистецького авангарду, які надалі мали реформаторський вплив на всю систему мистецтва. Важливо, що при цьому авторка спеціальну увагу приділила теоретичній складовій «абстрактного світогляду в мистецтві», оскільки, справді, не можна пояснити всю сукупність виявів в абстракціонізмі виключно з позицій ірраціонального, чи певної суми стихійних проявів мистецького

## Українська абстракція у просторі сучасних досліджень

бунтарства проти «неактуальних» реалізму чи імпресіонізму. У третьому розділі доказовий матеріал систематизовано саме за такою логікою, коли з сукупного досвіду українського абстракціонізму другої пол. ХХ ст. конфігуруються окремі джерельні похідні парадигми абстракціонізму в її класичному розумінні.

До інших характерних моментів рецензованої монографії належить і її теоретико-методологічна новизна, яка полягає не лише у виразно артикульованих посилах окремих тез, але й у рівні мистецтвознавчої інтерпретації самих пам'яток абстракціонізму з погляду на структуру образності в усіх її формальних і смислових компонентах. Звичайно, це не вичерпує наукового осмислення відповідного мистецького явища чи поодиноких творів.

Цінність монографії Іви Павельчук полягає, перш за все, у професійних, науково окреслених, оцінках дуже складних і суперечливих естетичних практик, які неможливо розглядати поза історичним контекстом чи духовно-культурним кліматом, в якому ті чи інші твори з'явилися. Рецензована праця належить до числа піонерських і за тематикою, і за методологією, і вона матиме надалі теоретичне значення для наукових досліджень українського мистецтва ХХ ст. Великий, у належний спосіб дібраний ілюстративний матеріал відображає усі авторські тези. Публікація видання суттєво збагатила сучасну історіографію цього питання, а також сприяла більш активнішому залученню українського мистецького матеріалу зарубіжними мистецтвознавцями та культурологами. Монографію Іви Павельчук було успішно презентовано в Палаці мистецтв під час проведення Львівського форуму видавців у вересні 2013 року. ●